

גביית חובות באמצעות אכיפה משפטית

ביקורת מעקב - דוח מבקר העירייה מס' 30

להלן ממצאי, מסקנות והמלצות הביקורת כפי שהופיעו בדוח:

בדוח השנתי מס' 30 של מבקר העירייה לשנת 2006 פורסמו ממצאי ביקורת בנושא גביית חובות של תושבים עבור העירייה באמצעות משרד עורכי דין חיצוני המטפל בנושא האכיפה המשפטית.

הביקורת בחנה את תהליכי העבודה והבקרה בנושא החל מהשלב בו התקבלה החלטה בעירייה להעביר חוב לגביה באמצעות אכיפה משפטית, דרך נאותות הטיפול והמעקב של העירייה אחר שלמות קבלת ההכנסות המתקבלות באמצעות עורך הדין ונאותות רישומן.

הליך העברת חובות לטיפול משפטי

ממצאים:

1. הסכם העבודה עם משרד עורכי-הדין אשר הועסק על ידי העירייה במהלך 15 השנים האחרונות נחתם רק בתאריך 31 ביולי 2006. עד למועד חתימת הסכם זה לא היה הסכם חתום בין העירייה לבין משרד עורכי-הדין המסדיר, בין היתר, את חובותיו של העו"ד כלפי העירייה, את אופן גביית החובות על ידו ואת שכר הטרחה לו זכאי תמורת מתן שירותים אלו.

2. ההסכם שנחתם עם העו"ד, כאמור, לא הובא עד למועד עריכת הביקורת לידיעתה של מנהלת מחלקת הגביה ופקידת האכיפה המשפטית, על אף שהוא קובע את אופן עבודת האכיפה המשפטית הנדרש, כגון: תעריפי הוצאות משפטיות מעודכנים, אופי הדיווח שעל העו"ד למסור לעירייה וכד'.

המשמעות:

משלא הובא ההסכם שנחתם עם משרד עורכי-הדין לידיעת הגורמים הרלוונטיים פועלת העירייה לגביית חובות באכיפה משפטית בניגוד להוראות ההסכם. כתוצאה, לא מבוצעים הליכי הבקרה הקבועים בהסכם, כגון קישור מחשבי העירייה למערכת הממוחשבת של העו"ד (להלן: "עודכנית") אשר יאפשר לעירייה לצפות בנתוני הגבייה בזמן אמת וכן מתן דיווח לגזבר העירייה בנוגע לנימוקים אשר לדעת עוה"ד מצדיקים הסדרת חוב (פשרה) עם החייב.

המלצות:

תוכן ההסכם החדש יועבר לידיעת הגורמים הרלוונטיים במחלקת הגבייה (מנהלת מחלקת הגבייה, פקידת האכיפה המשפטית, מנהל מחלקת אכיפת הגבייה וכד'), אשר יפעלו לקיומו על סעיפיו ונספחיו.

בקורות בטיפול בחובות שהועברו לאכיפה משפטיתממצאים:

3. מערכת הגבייה הממוחשבת (מ.ג.ע) אינה מאפשרת להפיק דוח מפורט של החובות המטופלים באכיפה המשפטית, לרבות יתרת החוב המעודכנת של החייב והתשלומים שבוצעו לסגירת החוב (במידה ובוצעו כאלו).
4. פקידת האכיפה המשפטית מבצעת בקרה שוטפת מול משרד העו"ד לגבי חובות פעילים וחובות בהסדר, באמצעות דוחות שהעו"ד מפיק מהעודכנית ולא באמצעות דוח המופק ממערכת הגבייה של העירייה, כך שקיימת האפשרות כי חובות מסוימים לא יופיעו ברשימות מהעודכנית, מסיבה זו או אחרת, וכך לא תתבצע אחריהם בקרה כלל.
5. פורום ההכנסות דן בכל מפגש בתיקי חייבים שונים, לפי החלטת מנהלת מחלקת הגבייה. לא מבוצעת בקרה המוודאת שכל התיקים הנמצאים בטיפול האכיפה המשפטית נידונים לפחות פעם אחת בשנה במסגרת פורום ההכנסות או במסגרת פנימית אחרת.

6. הדיונים בפורום מתקיימים בהתבסס על נתונים המתקבלים מהעו"ד לגבי סכומי הכספים שהצליח לגבות ולא בהתבסס על נתונים שהופקו מההוצאה לפועל.

המשמעות:

לא ניתן לבצע בקרה נאותה אחר החובות שהועברו לטיפול אכיפה משפטית, שכן לא ניתן לקבל תמונת מצב עדכנית של החובות הפתוחים הנמצאים בטיפול האכיפה המשפטית.

מאחר שהפורום העוקב אחר נאותות הגבייה בתיקי החייבים מתבסס על נתונים שנמסרים על ידי העו"ד ולא על נתונים מקוריים המתקבלים מהוצאה לפועל, קיים חשש כי לא יתקבל דיווח נאות לחברי הפורום בגין יתרות החייבים.

מאחר שהמעקב בעירייה מתבצע באמצעות רשימות מהעו"ד, קיים חשש כי חובות מסוימים לא יופיעו ברשימות מהעודכנית, מסיבה זו או אחרת, וכך לא תתבצע אחריהם בקרה כלל.

המלצות:

מומלץ לסמן במערכת הגבייה הממוכנת את התיקים הנמצאים באכיפה משפטית באופן כזה שניתן יהיה להפיק דוח של כל החובות המעודכנים באכיפה המשפטית, לרבות סכום החוב המקורי ויתרת החוב ליום הפקת הדוח.

בטרם התכנסות פורום ההכנסות מנהלת מחלקת הגבייה תפנה להוצאה לפועל במטרה להפיק את תדפיסי ההוצאה לפועל של התיקים שיידונו במסגרת הפורום.

אחת לשנה, תבוצע בדיקה מדגמית אחר נאותות הגבייה בתיקים שלא נדונו במסגרת פורום ההכנסות. הבדיקה תבוצע באמצעות התאמת נתוני הגבייה לדוחות גבייה מקוריים אשר יופקו מלשכת ההוצאה לפועל.

התשלום לעו"ד עבור אגרות והוצאות משפטיות**ממצאים :**

7. פקידת אכיפת הגביה אשר מקבלת את חשבונות העו"ד בגין הוצאות משפטיות לא מוודאת כי הסכום אותו גבה העו"ד מהעירייה עומד בהוראות ההסכם אשר נחתם בין העירייה לעו"ד. נדגיש, כי ההסכם שנחתם בתאריך 31.7.06 לא הובא לידיעת פקידת אכיפת הגביה.

המשמעות:

מאחר שלא מבוצעת בקרה אחר נאותות חיוב העירייה בגין הוצאות משפטיות ואגרות בהתאם להסכם, קיים חשש כי העו"ד יחייב את העירייה ביתר.

המלצות:

תוכן ההסכם ונספחיו יובאו לידיעת פקידת אכיפת הגביה, אשר תוודא כי הסכום שגבה העו"ד עבור שירות מסוים תואם את הסכום שנקבע בהסכם עבור סוג שירות זה.

תשלום שכר טרחה לעו"ד:**ממצאים :**

8. העו"ד אינו מעביר לעירייה אסמכתאות המעידות על גובה שכר הטרחה שהוא גובה מחייבים, כגון קבלות שהפיק לחיוב.

9. פקידת אכיפת הגביה לא מבצעת בקרה אחר נאותות הסכומים אשר גובה העו"ד בגין שכ"ט בהתאם להסכם.

10. פקידת האכיפה המשפטית, כאשר גובה שכר טרחת העו"ד בעירייה, מקבלת את המידע מהעו"ד באמצעות מכשיר הטלפון, ללא אסמכתאות התומכות בנאותות הסכומים אשר הוא דורש לגבות מהחייב בגין שכר טרחתו.

המשמעות:

מאחר שלא קיימת בקרה אחר נאותות סכומי שכר הטרחה שהעו"ד גובה ולא מתקבלות אסמכתאות המעידות על גובה שכר הטרחה שגבה מהחייבים, קיים חשש כי העו"ד יגבה שכר טרחה ביתר מהחייבים מבלי שהדבר יתגלה. בנוסף, הדיווח הטלפוני אודות שכר הטרחה שיש לגבות מהחייב עלול לגרום לכך שייגבה מהחייב שכר טרחה שגוי.

המלצות:

העו"ד ידווח לעירייה עבור שכר טרחה שגבה מהחייבים או שעל העירייה לגבות מחייבים לזכותו, באמצעות דיווח כתוב וחתום על ידו. כמו כן, יצורפו העתקים של כל הקבלות שהונפקו לחייבים בגין שכר הטרחה.

פקידת אכיפת הגביה תבצע בקרה אחר נאותות גביית שכר הטרחה באמצעות ביצוע התאמה בין גובה שכר הטרחה שנגבה (הן בתיקים פעילים והן בתיקי חוב אבוד) לגובה שכר הטרחה שהוסכם בין העירייה לעו"ד.

קבלת כספים שנגבו באמצעות העו"ד**ממצאים:**

11. העו"ד אינו מעביר לעירייה אסמכתאות המעידות על התקבולים שהוא גובה מחייבים, כגון קבלות שהפיק לחייב.
12. פקידת אכיפת הגביה לא מבצעת בקרה אחר נאותות הסכומים אשר גובה העו"ד מחייבים שכן העו"ד מעביר תדפיס מהעודכנית ללא אסמכתאות המעידות על נאותות הדיווחים, כגון קבלות שהונפקו לחייב או תדפיסי מקור מהוצאה לפועל.

המשמעות:

מאחר שלא קיימת בעירייה רשימת תיקים מעודכנת של חייבים שהועברו לאכיפה משפטית ומאחר שהעו"ד לא מעביר אסמכתאות, קיים קושי לבצע מעקב אחר נאותות סכומי הכספים אשר מעביר העו"ד לעירייה וכתוצאה קיימת אפשרות כי העו"ד לא יעביר את מלוא כספי הגביה מהחייבים מבלי שהדבר יתגלה בעירייה.

נדגיש, כי בעת פתיחת תיק הוצאה לפועל לחייב ישנה האפשרות למסור ללשכת ההוצאה לפועל שם שונה משם העירייה כשם הזוכה ועל כן, במידה והעירייה תבקש לקבל מלשכת ההוצאה לפועל פירוט של התיקים המתנהלים לטובת העירייה קיים חשש כי לא תתקבל רשימת החייבים המלאה.

המלצות:

העו"ד ימציא לעירייה אסמכתאות לכל העברת כספים אשר הוא גובה מהחייב, בין אם גבה ישירות מהחייב ובין אם דרך לשכת ההוצאה לפועל. מומלץ, כי יומצאו אסמכתאות לכל הכספים שנגבו מתחילת שנת 2006 ועד בכלל.

פקידת האכיפה המשפטית, או גורם אחר שיוסמך לכך, תבצע התאמה בין האסמכתאות שיתקבלו מאת העו"ד כאמור לבין רישומי הגבייה מהחייבים כפי שמופיעים במערכת הגבייה ממוחשבת.

מחיקת חוב מתוקף פסק דין של בית משפט

ממצאים:

13. אין בתיקי החייבים תיעוד לאישורה של מנהלת מחלקת הגבייה או גזבר העירייה לגבי הסדרי הפשרה עם החייבים.

המשמעות:

קיים חשש כי העו"ד ייטיב עם חייב במסגרת הסדר פשרה תמורת קבלת טובות הנאה.

המלצות:

כל הסכם פשרה שמקיים העו"ד בינו (כבא כוחה של העירייה) לבין החייב, יועבר לחתימתה של מנהלת מחלקת הגבייה ולחתימת גזבר העירייה.

סיכום ומסקנות

מהבדיקות שביצענו עולה כי קיימות פרצות בהליך הדיווח של העו"ד אודות ההכנסות שהוא גובה מחייבים, באופן כזה שקיים חשש כי העו"ד אינו מעביר את כל כספי הגביה לעירייה במטרה להיטיב עם חייב מסוים.

בנוסף, לא מבוצעת בקרה אחר נאותות הסכומים שהעו"ד גובה מהעירייה בגין שכר טרחה, אגרות והוצאות משפטיות אחרות, מאחר שתוכן ההסכם שנחתם עם העו"ד ונספחי ההסכם המפרטים את מחירון האגרות והוצאות שכר הטרחה להן זכאי לא הובאו לידיעת הגורמים הרלוונטיים במחלקת הגביה.

הבקרה המבוצעת באמצעות פורום ההכנסות בעירייה אחר נאותות הטיפול של העו"ד בתיקי חייבים לקויה מאחר שמבוססת על נתונים הנמסרים על ידי העו"ד ולא על נתונים המתקבלים מלשכת הוצאה לפועל, אשר העירייה יכולה להפיק בכל עת תמורת תשלום אגרה סמלית.

הליקויים העיקריים שנמצאו:

- (1) ההסכם שנחתם בין העירייה למשרד העו"ד לא הובא לידיעת הגורמים הרלוונטיים וכתוצאה מכך לא מבוצעת בקרה נאותה אחר פעילות העו"ד.
- (2) לא מבוצעת בקרה אחר נאותות הסכומים שגובה העו"ד מהעירייה בגין אגרות והוצאות משפטיות, בהתאם להסכם.
- (3) מערכת הגביה הממוחשבת אינה מאפשרת להפיק דוח של כל החייבים בטיפול משפטי לרבות קרן החוב ויתרת החוב המעודכנת, דבר המקשה על ביצוע בקרה אחר נאותות הטיפול בתיקים.
- (4) העו"ד לא מעביר לעירייה אסמכתאות לכספים שהוא גובה מחייבים, הן כספי שכר טרחה והן כספים לכיסוי החוב.
- (5) העירייה נסמכת על דיווחי העו"ד לצורך ביצוע מעקב אחר תיקים ואינה מפיקה דוחות מלשכת הוצאה לפועל אודות מצבת החובות העדכנית של החייב.
- (6) אין תיעוד בתיקי החייבים למעורבות העירייה באישור הסדרים שחותם העו"ד עם חייבים.

ביקורת מעקב:

ככלל, האכיפה המנהלית, באופן התנהלותה האינטנסיבי, צמצמה רבות את הפניית האכיפה כלפי חייבים באמצעות תביעות משפטיות.

בשנת המס 2010 הועבר לאכיפה משפטית 186 תיקים בלבד, חלקם תיקים נוספים לתיקי חייבים שהתנהלו קודם לשנת 2010.

מערך הטיפול המשפטי עובד היום עם שלושה משרדי עורכי דין חיצוניים בתחום הארנונה ומשרד עורכי דין נוסף בתחום השילוט.

קיימים חייבים המצויים בתהליך של איחוד תיקים וחייבים חובות לאורך שנים רבות. סיכוי גביית החובות במקרים כאלה, הינו קלוש ביותר, בגלל גובה הסכום הנגבה במסגרת איחוד התיקים המתחלק בין חייבים רבים. ברוב המקרים הסכום שנגבה איננו מכסה את סכום הריבית שנצבר באותה שנת מס ומתווסף לסכום החוב.

במסגרת הבקרה, הסתבר כי לא בוצעה עדיין בקשתה של מנהלת אגף הכנסות העירייה, לקבל העתקי חשבוניות של תשלומי חייבים בגין שכ"ט לעורכי הדין. ההוראה חודשה ויתקיים מעקב ביצוע.